herpy

SLANGER

Baird's Ratsnake

Pantherophis bairdi

Pantherophis bairdi er en slank og elegant snog fra de tørre, stenede egne i det vestlige og centrale Texas og det nordøstlige Mexico. Den er orangegul til gul med fire mørke striber langs kroppen, bliver 65-140 cm og klatrer både i buske og mellem klipper. Den er hårdfør, æder villigt og egner sig også til begyndere.

Familie: Colubridae Tidligere navn: *Elaphe bairdi; Coluber bairdi*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**65-140 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**12-20 år**
Aktiv	**Dag, skumring og nat**
Levevis	**Træboende, klippeboende og jordboende**
Biotop	**Halvørken og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Begynder**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 60 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-27 °C**
Hotspot	**30-32 °C**
Temperatur, nat	**18-21 °C**
Luftfugtighed	**40-60 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Vinterhvile	**17-22 °C** 10-11 uger
Kost	**Hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**24-60 mdr.**
Kuldstørrelse	**5-10 æg**
Inkubation	**60-65 dage** ved 28 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke opført på CITES-listerne eller i bilagene til EU's forordning 338/97, står ikke på EU's liste over invasive arter og er ikke omfattet af forbudslisten for slanger i BEK nr. 1261 af 17.11.2015. Der gælder kun dyrevelfærdslovens almindelige krav. Dyrevelfærd hører under Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV).

Om arten

Pantherophis bairdi er en slank, ikke-giftig snog med ovalt hoved og runde pupiller. Grundfarven er orangegul til klart gul eller en mørkere laksefarve, og fra nakken til halen løber fire mørke striber. Bugen er grå til gul og bliver mørkere mod halen. Det videnskabelige artsnavn *bairdi* hædrer den amerikanske naturforsker Spencer Fullerton Baird.

Voksne dyr måler 65-140 cm inklusive hale. Nyklækkede unger er omkring 30 cm. Arten er nært beslægtet med *Pantherophis obsoletus*. Hvor de to mødes, opstår der af og til krydsninger, men de glider ikke gradvist over i hinanden, og derfor regnes de som to selvstændige arter. *P. bairdi* har tidligere været ført som underart af *P. obsoletus* og hedder *Elaphe bairdi* i ældre litteratur.

I naturen er den svær at finde og dårligt udforsket. I fangenskab findes der enkelte farvevarianter, men vejledningen her gælder arten i sin naturlige farve. Unge dyr kan være nervøse og defensive, men bliver som regel rolige med tiden.

Udbredelse og levested

Pantherophis bairdi lever i det sydvestlige og centrale Texas, især i Big Bend-regionen og Trans-Pecos, og sydpå ind i det nordlige Mexico i delstaterne Coahuila, Nuevo León og Tamaulipas. Typelokaliteten ligger i Apache Mountains ved Fort Davis i Jeff Davis County, Texas.

Arten forekommer sammen med *Pantherophis obsoletus* i dele af området. Den er svær at finde i naturen, men er vurderet som ikke truet.

> **Oprindelig udbredelse:** USA og Mexico.

LEVESTED

Pantherophis bairdi foretrækker tørre, stenede levesteder. Den findes i klippefyldte kløfter, på kalkstensskråninger og i krat i Chihuahuaørkenen og i bjergegne også i skovklædte områder op til omkring 2.000 m. Klimaet har varme somre, kølige nætter og lidt nedbør, og dyrene søger ofte ly i sprækker mellem sten og i gnaverhuller.

Arten er delvis trælevende og klatrer både på klippevægge og i buske. Aktivitetsmønstret er dårligt kendt: den er aktiv om dagen i de mildere perioder, men undgår middagsheden og er om sommeren formentlig mest fremme i skumringen og om natten. Byttet er først og fremmest gnavere og fugle, og ungerne tager også firben. I den kolde årstid trækker den sig tilbage i sprækker og huler og hviler i flere måneder.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun begrænset viden om pasningen af netop *Pantherophis bairdi*. Den passes som de nært beslægtede *Pantherophis guttatus* og *Pantherophis obsoletus*, der har næsten samme krav.

En voksen *Pantherophis bairdi* skal have et terrarie på mindst 120 × 60 × 60 cm (længde × bredde × højde). Arten er aktiv og klatrer, så højden er vigtig. Større er altid bedre. Arten skal holdes enkeltvis. Unger kan bo i en lille kasse eller et mindre terrarie med mange tætte skjul, men skal hurtigt over i noget større.

Indret med mindst to skjul, et i den varme og et i den kølige ende, plus et fugtigt skjul til hudskifte. Tilføj kraftige grene, korkbark og sten, så slangen kan klatre og kravle mellem klipper. Som bund passer en blanding af muldjord, kokosfibre og lidt legesand, eller aspespåner. Fjern afføring straks, og skift bunden helt hver 3.-4. måned. Undgå spåner af fyr og ceder, fordi de aromatiske olier kan skade slangen.

Terrariet skal have et låg, der kan låses. Arten er en vedholdende udforsker, og en slange i denne størrelse finder enhver sprække. Terrarier med frontdøre og låst låg er sikrest.

TEMPERATUR

Der skal være en tydelig temperaturgradient, så slangen selv kan vælge. Om dagen skal der være 24-27 °C i terrariet, i den kølige ende ned til 22 °C, og solpladsen skal være 30-32 °C. Om natten falder temperaturen til 18-21 °C, og varmen slukkes. Unger under et år skal også have lidt varme om natten.

Brug en halogenspot eller en anden glødepære over en gren eller sten, så slangen kan lægge sig i varmen. Under et skjul ved solpladsen kan der suppleres med en varmemåtte, men den skal altid styres af en termostat. Mål med digitale termometre med føler: ét på solpladsen og ét i den kølige ende. Hold varmekilden uden for slangens rækkevidde, så den ikke kan blive brændt.

I den kølige årstid kan dyrene gives en vinterhvile på 17-22 °C i omkring ti uger midt på vinteren med kortere dage. Hvilen er ikke nødvendig for pasningen, men almindelig ved avl. Kun raske dyr i god kondition skal i vinterhvile.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 40-60 %. Tallet er lånt fra den nære slægtning *Pantherophis guttatus*, da der ikke findes målte tal for arten selv. Arten kommer fra tørre egne og tåler lavere fugt end mange andre snoge, men et fugtigt skjul er nødvendigt til hudskiftet. Fyld skjulet med fugtig sphagnum, og skift det jævnligt, så det ikke bliver muggent. Når slangens farve bliver mat, og øjnene bliver blålige, kan terrariet forstøves let med vand af stuetemperatur, til hudskiftet er overstået.

En stor, tung vandskål med frisk vand skal altid stå fremme. Slangen drikker af skålen og kan også lægge sig i den. Vælg en skål, der ikke vælter, og skrub den ugentligt. God ventilation er vigtigere end høj fugt, fordi våd bund og stillestående luft giver mug og luftvejsinfektioner.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Pantherophis bairdi har brug for en tydelig dag og nat. Lyset er tændt omkring 12 timer i døgnet og følger gerne årstiderne, styret af et tænd-sluk-ur. Natlys er unødvendigt og kan forstyrre døgnrytmen.

Arten kan leve uden UVB, men UVB anbefales, fordi det gavner både trivsel og sundhed. Som de beslægtede *Pantherophis*-arter hører den til Ferguson-zone 2. Brug et T5 HO-rør på 5-6 % over den varme ende, og sigt efter et UV-indeks på 2-3 på solpladsen. Med rør over et net er afstanden fra rør til slangens ryg ca. 25-30 cm, uden net ca. 30-35 cm. Mål helst med et UV-meter. Sørg for skygge og skjul i resten af terrariet, og skift røret hver 12. måned. Glas og plast foran røret stopper UVB.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Pantherophis bairdi spiser hele, frosne og optøede gnavere. Mus er det mest brugte foder, og større dyr får små rotter. Daggamle kyllinger, vagtler og vagtelæg giver variation. Levende bytte frarådes, fordi gnaveren kan skade slangen. Nyklækkede unger æder første gang efter deres første hudskifte.

Byttet må højst være 1,5 gange så bredt som slangens bredeste sted. Flere bytter samlet må højst veje omkring 10 % af slangens vægt. Retningsgivende fodringsintervaller:

- Nyklækkede unger og ungdyr: hver 5.-7. dag.
- Halvvoksne dyr: hver 7.-10. dag.
- Voksne dyr: hver 10.-14. dag.

Tø byttet langsomt i køleskab, og varm det til stuetemperatur eller let derover i en lukket pose i varmt vand lige før fodring, aldrig i mikrobølgeovn. Vej slangen månedligt, og tilpas interval og størrelse, så vægten holder sig jævn. Pudr byttet let med et kombineret kalk- og vitamintilskud en gang imellem, især uden UVB. Brug aldrig vildfangede gnavere, som kan overføre sygdomme og parasitter.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Pantherophis bairdi er nysgerrig, aktiv og en dygtig klatrer. Unge dyr er hurtige og kan være nervøse og defensive: de kan slå med halen, snappe og afgive stinkende sekret. De bliver som regel rolige med regelmæssig, stille håndtering, men enkelte dyr bevarer en defensiv natur hele livet.

Lad et nyt dyr falde til i to uger og spise regelmæssigt, før det håndteres. Start med højst 5 minutter ad gangen, og øg gradvist. Håndtér 1-2 gange om ugen. Løft slangen nedefra, støt så meget af kroppen som muligt, og tag aldrig fat i halen. Vent mindst 48 timer efter et måltid, så slangen ikke kaster op, og håndtér den ikke under hudskiftet: med blålige øjne ser den dårligt og er mere defensiv.

Arten er solitær og skal holdes alene.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hanner og hunner kan ikke skelnes udefra på unger. Kønsbestemmelsen kræver en sonde eller erfaring og bør udføres af en erfaren person eller dyrlæge. Voksne hanner er slankere end hunnerne og har en længere og tykkere halerod. Dyrene bliver kønsmodne efter 2-5 år, hannerne lidt før hunnerne; størrelse og kondition betyder mere end alderen. Hunnen skal være voksen og i god kondition, før hun sættes i avl.

PARRING

Parringen sker om foråret efter en kølig vinterhvile på 17-22 °C i omkring ti uger med korte dage, i ro og uden stærkt lys. Derefter varmes dyrene gradvist op igen og fodres godt. Fremgangsmåden er den samme som for de beslægtede *Pantherophis*-arter.

Dyrene sættes sammen parvis. Flere hanner må ikke sættes sammen med en hun, fordi de slås om hende. Hannen opsøger hunnen via duft og berøring.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger æg i løbet af forsommeren eller midsommeren, nogle uger efter parringen. Kuldet er på op til omkring 10 æg. Antallet af kuld pr. år er ikke dokumenteret. Vinterhvile, rugetid og rugetemperatur er heller ikke dokumenteret for arten, og tallene her er lånt fra de nære slægtninge *Pantherophis guttatus* og *Pantherophis alleghaniensis*.

Giv hunnen en æglæggekasse med fugtig sphagnum eller vermiculite og en åbning, så hun kan grave sig ind og lægge æggene. Flyt æggene til inkubatoren efter lægningen. Hunnen skal have rigeligt foder bagefter, fordi lægningen tapper hende.

Læs mere: Inkubation af æg

INKUBATION

Æggene flyttes uden at blive vendt til en boks med vermiculite blandet med vand i lige vægtdele eller med fugtig perlit, så de ligger i samme stilling som i kassen. Boksen skal have små lufthuller og stå i en inkubator ved omkring 28 °C med høj luftfugtighed.

Æggene klækker efter 60-65 dage ved denne temperatur; ved lavere temperatur tager det længere tid. Ungerne skærer sig ud med en æggetand. Æg, der falder sammen eller bliver mugne, kasseres først, når det er tydeligt, at de er døde.

OPDRÆT AF UNGER

Nyklækkede unger måler omkring 30 cm og skifter hud, før de begynder at spise. Hold dem enkeltvis i små, sikre terrarier med tætte skjul, et fugtigt skjul og en vandskål. Tilbyd en lille, nyfødt mus hver 5.-7. dag, når de har skiftet hud.

Vej og mål ungerne jævnligt. De vokser støt og er voksne efter 2-5 år. Ungerne må ikke holdes sammen, fordi snoge af slægten kan æde mindre artsfæller.

Sundhed og typiske fejl

Pantherophis bairdi er hårdfør, og de fleste problemer skyldes forkert varme, fugt eller fodring. De typiske fejl er:

- Overvægt ved for hyppig eller for stor fodring. Vej slangen månedligt, og skær ned, hvis kroppen bliver rund.
- Opkast, hvis slangen håndteres for tæt på et måltid eller bliver kold. Giv fred i mindst 48 timer efter fodring, og vent mindst en uge med næste måltid efter en opkastning.
- Dårligt hudskifte med hudrester på øjne og halespids, når luften er for tør. Giv et fugtigt skjul og en vandskål.
- Mider og flåter, som ses som små sorte eller røde prikker på slangen og i vandskålen. De kræver behandling og grundig rengøring af terrariet.
- Indvoldsorme og andre parasitter, som viser sig ved sløvhed, vægttab og stinkende eller blodig afføring. Nye dyr bør holdes i karantæne.
- Luftvejsinfektioner med hvæsende vejrtrækning og slim fra næse og mund, ofte på grund af fugtigt terrarie og for lav temperatur.
- Skader fra varmekilder, der ikke er sikret.

Et sundt dyr har klare øjne, glat hud og et solidt greb. Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis slangen ikke vil spise i flere uger, taber sig eller har problemer med vejrtrækningen eller huden.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.